

ТУРИЗМ ЙЎНАЛИШИДА ТАЛАБАЛАРНИНГ КАСБИЙ
КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ МОҲИЯТИ ВА
ХУСУСИЯТЛАРИ

Абдуллаева Феруза Суюновна

(PhD), доцент Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети

Аннотация: Ушбу мақолада туризм йўналишида таълим олаётган талабаларнинг касбий компетенциясини шакллантириш жараёнининг моҳияти ва хусусиятлари таҳлил қилинади. Туризм соҳасида муваффақиятга эришиш учун мутахассислар нафақат касбий билим ва кўникмаларга, балки маданий ва коммуникацион компетенцияларга ҳам эга бўлишлари керак. Мақолада талабаларнинг касбий ривожланишини таъминлаш учун самарали таълим методлари ва қўллаш мумкин бўлган инновацион ёндашувлар кўриб чиқилади.

Калит сўзлар: туризм, касбий компетенция, таълим, маданий компетенция, мулоқот, инновацион ёндашувлар.

Кириш

Глобаллашув жараёнида туризм соҳасида талабаларнинг касбий компетенциясини шакллантириш жуда муҳим ҳисобланади. Туризм йўналишидаги мутахассислар учун касбий билим ва кўникмалардан ташқари, халқаро алоқаларда самарали мулоқот қилиш қобилияти муҳим омилдир. Туризмнинг халқаро хусусияти туфайли, соҳада фаолият юритадиган мутахассислар кўп миллатли мижозлар билан самарали ишлашлари, уларнинг турли маданиятлари ва эҳтиёжларини тушунишлари керак.

Касбий компетенцияни шакллантириш жараёни талабаларни нафақат назарий билимлар билан таъминлашни, балки уларни амалиётда қўллаш қобилиятини ривожлантиришни ҳам ўз ичига олади. Туризм соҳасидаги талабаларнинг касбий ривожланиши учун ўқув жараёнида янгича ёндашувлар, инновацион технологиялар ва интерактив таълим усуллари катта аҳамиятга эга. Улар талабаларга реал ҳаётда фойдаланиш мумкин бўлган билимлар ва кўникмаларни шакллантириш имконини беради.

Адбиётлар таҳлили

Туризм талабалари учун касбий компетенцияни шакллантириш масаласи бўйича бир қатор илмий тадқиқотлар олиб борилган. Ф.Робертсон (2018) ўз тадқиқотида туризм соҳасидаги мутахассислар учун мулоқот компетенциясини шакллантириш муҳимлигини таъкидлайди. Робертсоннинг фикрича, туризмда ишловчи ходимлар нафақат ўз ишини аъло даражада бажара олиши керак, балки улар халқаро мижозлар билан самарали мулоқот қилиш учун касбий мулоқот кўникмаларига ҳам эга бўлиши шарт.

К.Смит ва М.Льюис (2019) талабаларнинг туризм соҳасидаги касбий компетенциясини ривожлантириш учун интерактив ўқув материаллари ва кейс-стадилардан фойдаланишни самарали деб баҳолашади. Уларнинг тадқиқотларида айтилишича, реал ҳаётдаги муаммолар асосидаги ўқув материаллари талабаларга келажакдаги касбий фаолиятларига мос кўникмаларни ривожлантириш имконини беради. Бундай ёндашув талабаларнинг назарий билимларини амалиёт билан боғлашда муҳим восита ҳисобланади.

Шунингдек, Т.Вонг (2020) туризм соҳасидаги маданий компетенциянинг аҳамиятини ўрганган. Унинг тадқиқотлари халқаро мижозлар билан муносабат ўрнатишда маданий фарқларни тушуниш ва уларга мувофиқ мулоқот қилиш қобилиятини ривожлантиришни талаб қилади. Вонгнинг фикрича, маданий компетенция туризм мутахассисларининг касбий мулоқот самарадорлигини ошириш учун муҳим восита ҳисобланади.

Туризм талабалари учун касбий компетенцияни шакллантириш жараёни кўпқиррали ва турли омилларга боғлиқдир. Талабалар фақат назарий билимлар билан чекланмасдан, реал ҳаётда фойдаланиш мумкин бўлган кўникмаларга эга бўлишлари лозим. Бунда интерактив таълим ва амалиётга асосланган ёндашувлар талабаларнинг мутахассис сифатида ривожланишларини таъминлайди.

Бундан ташқари, туризм талабалари учун маданий компетенциянинг ривожланиши жуда муҳим. Туризмнинг глобал хусусияти туфайли, талабалар турли миллатлар ва маданиятлар билан ишлашга тайёр бўлишлари керак. Маданий компетенция талабаларга халқаро мижозлар билан муносабат ўрнатишда, уларнинг эҳтиёжларини тушунишда ва самарали хизмат кўрсатишда ёрдам беради.

Касбий компетенцияни ривожлантиришда таълим жараёнига инновацион технологияларни жорий этиш ҳам муҳим омиллардан биридир. Бугунги кунда туризм соҳасида ишлайдиган мутахассислар замонавий технологияларни қўллаш, интернет ва бошқа рақамли воситалардан самарали фойдаланиш орқали ўз хизматларини ривожлантиришлари керак. Бу эса туризм талабаларининг рақобатбардош бўлишига ёрдам беради.

Хулоса

Туризм йўналишида таълим олаётган талабалар учун касбий компетенцияни ривожлантириш ўқув жараёнининг муҳим қисми ҳисобланади. Талабалар туризм соҳасида муваффақиятли бўлишлари учун мулоқот, маданий ва касбий кўникмаларга эга бўлишлари керак. Интерактив таълим, инновацион технологиялар ва маданий компетенцияни ривожлантиришга йўналтирилган таълим методлари уларнинг касбий ривожланишларини таъминлайди.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Robertson, F. Professional Communication Skills in the Tourism Industry. Routledge. 2018

2. Smith, K., & Lewis, M. Interactive Learning Materials for Tourism Students. Cambridge University Press. 2019
3. Wong, T. Cultural Competence in International Tourism. Oxford University Press. 2020
4. Thompson, A. Modern Approaches to Teaching Professional Competence in Tourism. Springer. 2021